

31
 sent till
 A. Sandhem sept 53
 men kunde ej
 besvara.
 ---
 sent till Alma Nilsson
 juni 1957.

Specialfrågor rörande

R E L I G I O S I T E T

Följande frågor avse att få fram uppgifter om gemene mans inställning till religionen och hur detta kom till uttryck i tankar och handlingssätt i det vardagliga livet. Försök att få reda på hur det var i mitten och slutet av 1800-talet samt hur och varför det under tidernas lopp förändrats.

Bön och psalmsång i hemmet och i samband med arbete ute

Förekom det eller förekommer det ännu att husfadern dagligen förrättade morgon- och kvällsbön? Bordsbön? Förekom även annars bön och psalmsång i hemmet? Knäfall? Lästes bibeln flitigt av envar? Förekom bön och psalmsång vid gillan (även om inte prästen var närvarande)?

Brukade man förrätta andakt inför riskabla och viktiga arbeten och färder? Sjöng man psalmer innan man började arbetet på åker och äng? Tackbön till Gud vid bärgad skörd?

Hur och av vem förrättades andakt i fäbodarna? Hur förhöll sig föbodflickorna?

Andakt i samband med jakt och fiske?

Förekom det eller förekommer det ännu att stanna, taga av sig hatten och läsa Fader Vår vid passeradet av kyrka eller kyrkogård? Bocka och niga när kyrkklockorna ringde?

Hur förhöll man sig till dans?

Giv exempel på förtröstan på Gud, tankar om återlösningen och fördömsen!

Söndagens helgd

Giv exempel på hur söndagen förr hölls helig! Inget arbete, inte ens matlagning? Vissa söndagar särskilt heliga? Gick man inte ens ut på söndagen? Skulle allt arbete vara slut redan vid helgmålsringningen på lördag? Kunde detta inverka även på gillan av olika slag? Inga bröllop eller begravingar på lördag kväll och söndag? Var det förbjudet att dansa på lördag kväll? Hur på söndag kväll?

Känner Ni till att husfaderna brukade läsa ur bibel och postilla varje söndag?

Hur ofta gick man förr i kyrkan? Vilka gingo i kyrkan? Var det vanligt att besöka grannkyrkor vissa helger?

Känner Ni till någon speciell hälsning, då man återkom från kyrkbesöket? T.ex. "Mässa i Guds namn" eller annat liknande?

Religiösa rörelser

Har det gått någon väckelse fram i Eder bygd i mitten eller slutet av 1800-talet? Berätta därom! Varifrån kommo predikanterna, hur uppträdde de och hur reagerade befolkningen? Röntes detta motstånd i Eder bygd eller anklang?

Gjorde man på ett tidigt stadium skillnad på olika religiösa sekter? Vilka voro de som först kommo till Eder bygd?

Talade man om läsare och läseri eller hade man i Eder bygd andra benämningar? Känner Ni till Waldenströmarna, Eric Jans^sömen, kryparna, drömmarna, Mor Gretas-läran eller andra?

Hur ofta kunde man ha möten? Känner Ni till någon i Eder bygd som varit med om de religiösa rörelsernas intåg i Eder bygd eller som genom hörsägen kan berätta därom, så försök att få en detaljerad beskrivning på ett gammalt läs-möte. Var höllos sådana möten och vem ledde dem? Hur inverkade detta på gudstjänstbesöken och ungdomens nöjen? Hur förhöllo sig prästerna?

Var det något särskilt som predikanterna angrepo? T.ex. dans, källdrickning, utpågång, superi eller annat?

Har Ni hört talas om predikanter som lurade folk att sälja sina gårdar och annat? Lurade folk att klä av sig nakna för att kunna borsta synden av dem? Kröp igenom stolar för att gå igenom nya födelsen? Annat liknande?

By-böner

Känner Ni till att hela byn samlats till bön och psalmsång? När hände detta? Skedde det i samband med missväxt eller skedde det regelbundet? Skedde det under påverkan av kyrkan eller religiösa rörelser? Vad kallades en sådan sammankomst och var höll man till? I särskilda bönstugor, på bytorget, i någon fåbod? Vem ledde sammankomsten? Präst, predikant, läskunnig bonde?

När började man med söndagsskolor i Eder bygd? Höllos dessa ursprungligen av lekmän eller präster? Var höll man till?

Offer och donationer

Känner Ni till att man i Eder bygd ^{skänkt något} offerat till kyrkan i samband med dop, bröllop, begravning eller annan händelse? Kallades eller uppfattades detta som offer? Hur framlämnades dessa ^{offer}? På altaret eller i sakristian, till prästen, till klockaren, i kyrkhåven? Vilken form hade ^{gäverna} offren? Pengar, ljus eller annat? Förekom att man lämnade kreatur, kyrkliga inventarier såsom tavlor, ljuskrönor, bågare eller annat?

Har det förekommit någon donation till Eder kyrka? När skedde detta? Av vem och av vilken anledning?